

Sygn. akt *XVII AmA 26/13*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSO Małgorzata Perdion-Kalicka</i>
Protokolant:	sekretarz sądowy Jadwiga Skrzyńska

po rozpoznaniu w dniu 30 maja 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania ***(...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.***

przeciwko ***Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów***

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 11 grudnia 2012 r. Nr (...)

I. oddała odwołanie;

II. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka

Sygn. akt *XVII AmA 26/13*

UZASADNIENIE

W dniu 11 grudnia 2012 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał decyzję (...), w której:

I. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, uznał za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę (...) S.A. z siedzibą w K., polegającą na:

1. naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej oraz pełnej informacji poprzez:

A. stosowaniu w Regulaminie księgarni internetowej *www.(...).pl* postanowienia umownego o treści

„Zwrot pieniędzy za zwrócone PRODUKTY, bez zwrotu ewentualnych kosztów przesyłki, zostanie dokonany przez SPRZEDAWCĘ na numer rachunku bankowego” (§6 ust. 6 Regulaminu)

wbrew uregulowaniom z art. 7 ust. 3 w zw. z art. 17 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22 poz. 271 ze zm.);

B. niezamieszczenie w Regulaminie księgarni internetowej [www\(...\).pl](http://www(...).pl) warunków świadczeń usług elektronicznych, tj. wymagań technicznych niezbędnych do współpracy z systemem teleinformatycznym, którym posługuje się usługodawca – wbrew dyspozycji art. 8 ust. 3 pkt 2 lit. A ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. Nr 144, poz. 1204 ze zm.);

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, stwierdzone zaniechanie jej stosowania z dniem 2 października 2012 r. i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 2 października 2012 r.;

2. stosowaniu w Regulaminie księgarni internetowej [www\(...\).pl](http://www(...).pl) postanowień umownego o treści:

A. „(...) każdy PRODUKT zakupiony w księgarni (...) [www\(...\).pl](http://www(...).pl) można zwrócić bez podawania przyczyny w ciągu 10 dni od daty jego otrzymania.” (§6 ust. 1 zd. 1 Regulaminu);

wbrew uregulowaniom z art. 7 ust. 3 w zw. z art. 17 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, które to działania wyczerpują znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej zdefiniowanej w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 pkt 4 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz. 1206);

B. „zwrot dotyczy PRODUKTÓW, które nie były używane, nie zostały uszkodzone oraz są zapakowane w oryginalne opakowanie.” (§6 ust. 1 zd. 2 Regulaminu);

wbrew uregulowaniom z art. 7 ust. 3 w zw. z art. 17 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, które to działania wyczerpują znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej zdefiniowanej w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 pkt 4 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym;

C. „W przypadku odbioru PRODUKTÓW w księgarni (...), zwrotu PRODUKTÓW można dokonać w księgarni, w której dokonano odbioru PRODUKTÓW wyłącznie w momencie odbioru (księgarnie nie przyjmują zwrotów po dokonaniu odbioru).” (§6 ust. 7 Regulaminu);

wbrew uregulowaniom z art. 7 ust. 1 w zw. z art. 10 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, które to działania wyczerpują znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej zdefiniowanej w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 pkt 4 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym;

D. „Reklamacji podlegają PRODUKTY uszkodzone lub posiadające defekty techniczne.” (§7 ust. 1 Regulaminu);

wbrew uregulowaniom z art. 4 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 3 oraz w zw. z art. 11 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. Nr 141 poz. 1176 ze zm.), które to działania mogą wyczerpywać znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej zdefiniowanej w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 pkt 4 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym;

E. „Reklamacji w żadnym wypadku nie można jednak zgłosić po upływie 2 lat od wydania PRODUKTU” (§7 ust. 2 Regulaminu);

wbrew uregulowaniom z art. 10 ust. 1 w zw. z art. 9 ust. 1 oraz w zw. z art. 11 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego, które to działania mogą wyczerpywać znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej zdefiniowanej w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 pkt 4 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym;

F. „Reklamacje są rozpatrywane w ciągu 14 dni roboczych od dnia otrzymania reklamowanego PRODUKTU p. (...) z zastrzeżeniem ust. 9”

(§7 ust. 3 Regulaminu);

wbrew uregulowaniom z art. 8 ust. 3 w zw. z art. 11 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu, które to działania mogą wyczerpywać znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej zdefiniowanej w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 pkt 4 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym;

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 2 października 2012 r.;

3. zamieszczeniu w Regulaminie księgarni internetowej [www\(...\).pl](http://www(...).pl) – przy zawarciu umowy z konsumentem za pomocą środków porozumiewania się na odległość – postanowień o treści:

A. „Odpowiedzialność SPRZEDAWCY wyłączona jest także w przypadku niewywiązywania się przez niego z zobowiązań wobec KLIENTA z winy KLIENTA lub też z powodu działania siły wyższej, w tym opóźnień w dostarczeniu PRODUKTU z winy (...) lub firmy kurierskiej.”

(§10 ust. 3 Regulaminu);

B. „Sądem właściwym dla rozpatrywania ewentualnych sporów wynikających z umowy sprzedaży lub związanych z niniejszym Regulaminem jest sąd właściwy miejscowo i rzeczowo dla siedziby SPRZEDAWCY”

(§11 ust. 5 Regulaminu);

które są postanowieniami umownymi wpisanymi – na podstawie art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego – do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 2 października 2012 r.;

II. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia o ochronie konkurencji i konsumentów nałożył na (...) S.A. z siedzibą w K. karę pieniężną:

1. z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I.1 sentencji decyzji, w wysokości 95.293,00 zł;

2. z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I.2 sentencji decyzji, w wysokości 301.763,00 zł;

3. z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I.3 sentencji decyzji, w wysokości 55.588,00 zł.;

III. na podstawie art. 77 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 80 tej ustawy, a także na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego w zw. z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów obciążył (...) S.A. z siedzibą w K. kosztami opisanego w punkcie I sentencji postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w kwocie 22,60 zł (słownie: dwadzieścia dwa złote 60/100) i zobowiązał (...) S.A. z siedzibą w K. do ich zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie 14 dni od uprawomocnienia się rzeczonej decyzji.

Wydana decyzja z upoważnienia Prezesa Urzędu, stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z dnia 16 lutego 2007 roku (Dz. U. Nr 50 poz. 331 ze zm.), została podpisana przez Dyrektora Delegatury w B..

(...) S.A. z siedzibą w K. wniósł odwołanie od powyższej decyzji, w którym zaskarżył decyzję w całości i wniósł o jej zmianę w punkcie II w ten sposób, że wniósł o nie nakładanie kary pieniężnej, względnie o jej uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Powódka zaskarżonej decyzji zarzuciła naruszenie §5 w zw. z §1 Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej Delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 1 lipca 2009 r., poprzez wydanie i podpisanie decyzji (...) z upoważnienia Prezesa UOKiK przez dyrektora Delegatury w B., podczas gdy zdaniem powoda właściwym miejscowo winien być Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Centrala w W., względnie Delegatura w K.,

Nadto zaskarżonej decyzji w części dotyczącej punktu II zarzuciła:

- naruszenie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 107 §1 i §3 k.p.a. poprzez:

A. skorzystanie przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z uprawnienia do nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej, pomimo całkowitego i dobrowolnego zaniechania stosowania postanowień regulaminu księgarni internetowej [www\(...\).pl](http://www(...).pl) jeszcze przed zakończeniem postępowania;

B. brak należytego uzasadnienia dlaczego Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów skorzystał z uprawnienia do nałożenia na przedsiębiorcę kary, podczas gdy zdaniem powoda z uwagi na fakt uznaniowości tej decyzji, treści art. 107 k.p.a. i utrwalonego orzecznictwa, jak i wysokości zastosowanej kary, dostatecznie uzasadniona winna być nie tylko wysokość, ale i samo jej zastosowanie;

- naruszenie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw.

z art. 111 tej samej ustawy poprzez nieuwzględnienie precedensowego charakteru sprawy i wynikającej z niego celowości położenia nacisku na funkcję prewencyjną, a nie na funkcję represyjną zastosowanych sankcji, co w opinii powoda skutkowało błędnym nałożeniem kary pieniężnej, podczas gdy nie było podstaw do jej nałożenia;

- naruszenie art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez niedostateczne uwzględnienie ustawowych przesłanek wymiaru kary oraz okoliczności stanu faktycznego, a w szczególności:

A. braku uprzedniego naruszania przez przedsiębiorcę przepisów ustawy,

B. faktu, iż naruszenia zbiorowych interesów konsumentów zachodzić mogły wyłącznie w kanale dystrybucji internetowej, który stanowi promil skali działalności przedsiębiorcy;

- naruszenie art. 77 §1 w zw. z art. 7 k.p.a. oraz art. 107 §3 k.p.a., a także art. 233 §1 k.p.c. w zw. z art. 84 k.p.c., a zatem obowiązku wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego oraz obowiązku dokładnego i rzetelnego wyjaśnienia stanu faktycznego, poprzez:

A. brak należytego wyjaśnienia skali naruszeń związanych z istnieniem zakwestionowanych postanowień regulaminu,

B. brak należytego wyjaśnienia czy w efekcie zawierania przez regulamin księgarni internetowej [www\(...\).pl](http://www(...).pl) zakwestionowanych postanowień doszło do naruszenia praw jakiegokolwiek indywidualnego konsumenta.

Ponadto powódka wniosła o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów:

1. z przesłuchania świadków na okoliczność dobrowolności zmian postanowień regulaminu przed zakończeniem postępowania, skali naruszeń, liczby reklamacji od początku stosowania Regulaminu i sposobu ich załatwiania oraz liczby konsumentów, którym odmówiono uwzględnienia reklamacji z uwagi na zakwestionowane postanowienia regulaminu;

2. z dokumentu na okoliczność skali naruszeń, liczby reklamacji od początku stosowania Regulaminu i sposobu ich załatwiania oraz liczby konsumentów, którym odmówiono uwzględnienia reklamacji z uwagi na zakwestionowane postanowienia regulaminu;

3. z opinii biegłego na okoliczność ustalenia wartości oraz skali przychodów przedsiębiorcy z działalności polegającej na sprzedaży internetowej w korelacji z działalnością polegającą na tradycyjnej sprzedaży książek i innych produktów.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 12 kwietnia 2013 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podtrzymał swoje stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji i wniósł o oddalenie odwołania, zgłoszonych wniosków dowodowych ze świadków i z opinii biegłego oraz zasądzenie od Powoda na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania według norm przepisanych.

Strony podtrzymały swoje stanowiska do końca procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) S.A. z siedzibą w K. jest przedsiębiorcą wpisanym do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS (...), prowadzonego przez Sąd Rejonowy Katowice Wschód w Katowicach, Wydział VIII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Przedmiotem działalności spółki jest m.in. wydawanie książek, gazet, czasopism i wydawnictw periodycznych, działalność wydawnicza pozostała, sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej, sprzedaż detaliczna książek, gazet i artykułów piśmiennych.

W związku z prowadzoną działalność spółka sprzedaje za pośrednictwem strony internetowej [www\(...\).pl](http://www(...).pl) szereg produktów, głównie książek oraz czasopism, a zasady dokonywania zakupów do 2 października 2012 r. określał stosowany od 28 maja 2010 r. Regulamin, w którym znalazły się m.in. następujące postanowienia:

1. „(...) każdy PRODUKT zakupiony w księgarni (...) można zwrócić bez podawania przyczyny w ciągu 10 dni od daty jego otrzymania.” (§6 ust. 1 zd. 1 Regulaminu);
2. „Zwrot dotyczy PRODUKTÓW, które nie były używane, nie zostały uszkodzone oraz są zapakowane w oryginalne opakowanie.” (§6 ust. 1 zd. 2 Regulaminu);
3. „Zwrot pieniędzy za zwrócone PRODUKTY, bez zwrotu ewentualnych kosztów przesyłki, zostanie dokonany przez SPRZEDAWCĘ na numer rachunku bankowego” (§6 ust. 6 Regulaminu);
4. „W przypadku odbioru PRODUKTÓW w księgarni (...), zwrotu PRODUKTÓW można dokonać w księgarni, w której dokonano odbioru PRODUKTÓW wyłącznie w momencie odbioru (księgarnie nie przyjmują zwrotów po dokonaniu odbioru).” (§6 ust. 7 Regulaminu);
5. „Reklamacji podlegają PRODUKTY uszkodzone lub posiadające defekty techniczne.” (§7 ust. 1 Regulaminu);
6. „Reklamacji w żadnym wypadku nie można jednak zgłosić po upływie 2 lat od wydania PRODUKTU” (§7 ust. 2 Regulaminu);
7. „Reklamacje są rozpatrywane w ciągu 14 dni roboczych od dnia otrzymania reklamowanego PRODUKTU p. (...) z zastrzeżeniem ust. 9” (§7 ust. 5 Regulaminu, a nie jak to błędnie określił Prezes Urzędu §7 ust. 5 Regulaminu);
8. „Odpowiedzialność SPRZEDAWCY wyłączona jest także w przypadku niewywiązywania się przez niego z zobowiązań wobec KLIENTA z winy KLIENTA lub też z powodu działania siły wyższej, w tym opóźnień w dostarczeniu PRODUKTU z winy (...) lub firmy kurierskiej.” (§10 ust. 3 Regulaminu);

9. „Sądem właściwym dla rozpatrywania ewentualnych sporów wynikających z umowy sprzedaży lub związanych z niniejszym Regulaminem jest sąd właściwy miejscowo i rzeczowo dla siedziby SPRZEDAWCY”(§11 ust. 5 Regulaminu).

W Regulaminie nie znalazły się unormowania określające wymagania techniczne niezbędne do współpracy z systemem teleinformatycznym sklepu internetowego powoda.

Postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez powoda praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostało wszczęte 16 lipca 2012 r. przez oddział terenowy – Delegaturę w B. na mocy upoważnienia Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 3 lipca 2012 r.

Dnia 2 października 2012 r. na stronie internetowej [www\(...\).pl](http://www(...).pl) został zamieszczony nowy regulamin, niezawierający wyżej wymienionych klauzul.

W toku postępowania Sąd ustalił także wartość przychodu uzyskanego przez powoda w 2011 r. Jego wysokość wynosi (...) zł, z czego przychody ze sprzedaży produktów przez sklep internetowy to (...) zł.

Powyższy stan faktyczny był w istocie bezsporny między stronami, a Sąd ustalił go w oparciu o dowody zgromadzone przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w trakcie postępowania administracyjnego.

Sąd ustalił także, że przeciwko powodowi było wytoczonych wiele powództw o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone zawartych w Regulaminie „Księgarni (...)”. Między innymi w sprawach o sygnaturach XVII AmC 5240/12, XVII AmC 5247/12, XVII AmC 5255/12 zapadły przeciwko powodowi w dniu 29 marca 2013r wyroki uznające za niedozwolone i zakazujące powodowi wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowień o następującej treści:

- "Odpowiedzialność SPRZEDAWCY wyłączona jest także w przypadku (...) opóźnień w dostarczeniu PRODUKTU z winy (...) firmy kurierskiej" - wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych 2013-08-01 pod nr (...), sygn. akt XVII AmC 5240/12
- "Odpowiedzialność SPRZEDAWCY wyłączona jest także w przypadku (...) opóźnień w dostarczeniu PRODUKTU z winy (...) (...) " - wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych 2013-08-01 pod nr (...), sygn. akt XVII AmC 5247/12);
- "Sądem właściwym dla rozpatrywania ewentualnych sporów (...) związanych z niniejszym Regulaminem jest sąd właściwy miejscowo i rzeczowo dla siedziby SPRZEDAWCY" - wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych 2013-08-01 pod nr (...), sygn. akt XVII AmC 5255/12).

Pozwy w tych sprawach zostały wniesione do Sądu 11 czerwca 2012 i doręczone pozwanemu 10 lipca 2012r

Są to tożsame klauzule co do których Prezes UOKiK orzekł w pkt. I.3. A i B zaskarżonej decyzji. Powyższa okoliczność znana jest Sądowi z urzędu, zaś powód powoływał się na nią na terminie rozprawy w dniu 30 maja 2014,

Sąd pominął wnioskowany przez powoda dowód z zeznań świadków na okoliczność dobrowolności wprowadzenia zmiany postanowień regulaminu przed zakończeniem postępowania, skali naruszeń, ilości reklamacji od początku stosowania regulaminu i sposobu ich załatwiania, ilości konsumentów którym odmówiono uwzględnienia reklamacji z uwagi na zakwestionowane postanowienia regulaminu. Sąd oddalił także wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości oraz ekonomii na okoliczność ustalenia wartości oraz skali przychodów powoda z działalności polegającej na sprzedaży internetowej w korelacji z działalnością polegającą na tradycyjnej sprzedaży książek i innych artykułów. Odnosnie pierwszego z dowodów, to po pierwsze okoliczność, że powód dokonał przed zakończeniem postępowania zmian postanowień regulaminu nie była sporna między stronami, co znalazło wyraz w decyzji w której Prezes UOKiK stwierdził, że wszystkie praktyki zostały zaniechane przez powoda z dniem 2 października 2012r. Natomiast co do sposobu załatwiania reklamacji, skali naruszeń

itd. to należy podkreślić, że dokonywana przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kontrola ma charakter abstrakcyjny, oderwana jest od indywidualnych sporów pomiędzy konsumentami a przedsiębiorcą. Zgodnie z art. 24 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Istotnym pozostaje udowodnienie samej tylko możliwości naruszenia zbiorowych interesów, np. poprzez stosowanie w regulaminie treści mogących wprowadzić konsumentów w błąd lub umieszczenie niedozwolonych zapisów. Dlatego też sąd nie dopuścił do przeprowadzenia powołanych przez powódkę dowodów na okoliczność skali naruszeń, liczby reklamacji, sposobu ich załatwienia oraz liczby konsumentów którym odmówiono jej uwzględnienia z uwagi na zakwestionowane postanowienia, gdyż dowód ten był irrelevantny a także nieadekwatny w świetle zarzutu stosowania praktyki wprowadzającej w błąd konsumentów co do przysługujących im uprawnień m.in. w zakresie możliwości odstąpienia od umowy i reklamowania towaru. Oczywiście jest bowiem, że skoro powód w regulaminie podawał nieprawdziwe informacje dotyczące tych kwestii, to konsument wiedziony przekonaniem o związaniu takimi postanowieniami, nie mając świadomości ich bezprawności nie zgłaszał reklamacji. Zatem zeznania świadka w tym zakresie nie mogły odzwierciedlić w świetle zasad logiki faktycznej skali naruszeń interesów konsumentów, a jedynie odnosić się do tych którzy bądź nie byli świadomi ograniczeń ich praw wynikających z regulaminu i w nieświadomości zgłaszali reklamacje bądź mieli większą niż przeciętna świadomość prawną i pomimo ograniczeń ich praw wynikających z regulaminu składali reklamacje powodowi. Nie bez znaczenia dla odmownej decyzji sądu był także fakt, że bezprawną nieuczciwą praktyką rynkową zrzuconą powodowi jest nie tylko praktyka, która faktycznie wprowadziła w błąd konsumenta ale także praktyka która tylko potencjalnie mogła w błąd wprowadzić. Skoro więc sama możliwość wprowadzenia w błąd jest bezprawna to faktyczna skala naruszeń jest bez znaczenia dla przypisania przedsiębiorcy stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumenta.

Co się zaś tyczy dowodu z opinii biegłego, to Prezes UOKiK przy ustalaniu wymiaru kary wziął pod uwagę fakt, że przychody powoda ze sprzedaży internetowej stanowiły(...) całkowitego przychodu i traktując to jako okoliczność łagodząca obniżył karę o 30%. Zatem okoliczność tę należało uznać za przyznaną przez Prezesa UOKiK, a jako przyznana nie wymagała ona dowodu. Co się zaś tyczy niedostatecznego uwzględnienia tej okoliczności przy ustalaniu wymiaru kary, to kwestia ta nie wymaga wiadomości specjalistycznych gdyż należy do sądowego stosowania prawa i dowód z opinii biegłego był w tym aspekcie niedopuszczalny.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie powoda od decyzji Prezesa UOKiK jako niezasadne podlega oddaleniu.

Pomimo treści zarzutów zawartych w odwołaniu powoda, pomiędzy stronami nie występował spór, co do wskazanych przez Prezesa UOKiK okoliczności faktycznych, na co jednoznacznie wskazuje treść uzasadnienia odwołania. Spór dotyczył natomiast oceny prawnej wskazanych przez Prezesa w sentencji decyzji zachowań powoda i ustalenia czy stanowią one praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów prowadzące do nałożenia wskazanych kar pieniężnych. Ponadto powódka podniosła zarzut wydania i podpisania decyzji przez nieuprawnionego do tego ze względu na niewłaściwość miejscową podmiot.

Rozstrzygając w pierwszej kolejności ostatni z przytoczonych zarzutów to należy stwierdzić, że zasadniczo dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nie miały znaczenia zarzuty powódki obraży przepisów postępowania administracyjnego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Postępowanie w przedmiocie kontroli decyzji wydanej przez Prezesa Urzędu przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów ma bowiem charakter postępowania pierwszoinstancyjnego, gdzie Sąd samodzielnie ustala stan faktyczny w oparciu o materiał dowodowy zebrany zarówno w toku postępowania administracyjnego jak i sądowego, a następnie dokonuje jego kwalifikacji prawnej (por. wyrok SN z 19 sierpnia 2009 r., sygn. III SK 5/09). Znaczenie postępowania administracyjnego polega jedynie na tym, że warunkuje ono dopuszczalność drogi sądowej. Dopiero stwierdzenie w decyzji wydanej przez Prezesa Urzędu wad kwalifikowanych (uchybień wskazane w art. 156 § 1 k.p.a.) skutkowałoby koniecznością jej uchylenia. Takich wad Sąd w niniejszej sprawie jednak się nie dopatrzył, w szczególności nie było takich uchybień w związku z prowadzeniem postępowania administracyjnego przez delegaturę UOKiK w B..

Podnosząc zarzut niewłaściwości miejscowej oraz podpisania decyzji przez osobę nieuprawnioną powódka wskazała unormowania zawarte w art. 33 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz §5 w zw. z §1 Rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 107, poz. 887). Zgodnie z §5 tego rozporządzenia postępowanie w sprawach naruszania zbiorowych interesów konsumentów prowadzi delegatura właściwa miejscowo ze względu na siedzibę przedsiębiorcy stosującego praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Jeżeli natomiast praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów ujawniają się na całym lub znacznej części rynku krajowego, właściwy w tych sprawach jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Centrala w W.. Upoważnienie do wydania tego rozporządzenia znajduje się we wskazanym art. 33 ust. 3 u.o.k.i.k. Zgodnie jednak z ust. 5 w szczególnie uzasadnionych przypadkach Prezes Urzędu może sprawę należącą do właściwości delegatury przejąć lub przekazać do załatwienia innej delegaturze Urzędu albo sprawę należącą do swojej właściwości przekazać do załatwienia wskazanej delegaturze. Na mocy ust. 6 decyzje i postanowienia w sprawach przekazanych do załatwienia przez Prezesa Urzędu na podstawie ust. 5 dyrektorzy delegatur wydają w imieniu Prezesa Urzędu.

Taka sytuacja wystąpiła w niniejszej sprawie – Prezes Urzędu na podstawie art. 33 ust. 4, 5 i 6 u.o.k.i.k. w zw. z §5 powyższego rozporządzenia upoważnił Delegaturę UOKiK w B. do podjęcia czynności oraz wydania decyzji w kwestii praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów stosowanych przez (...) S.A. z siedzibą w K.. Dlatego też zarzut niewłaściwości miejscowej oraz podpisania decyzji przez osobę nieuprawnioną nie zasługuje na uwzględnienie.

Rozstrzygając merytorycznie sporne kwestie należy w pierwszej kolejności wskazać, że w myśl art. 24 ust. 1 i 2 u.o.k.i.k. zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działania przedsiębiorcy, w tym między innymi stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji oraz nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

Nie budzi w sprawie niniejszej wątpliwości, że powódka jest przedsiębiorcą i że podejmuje działania w obrocie z konsumentami. Pozostaje więc do rozstrzygnięcia kwestia czy działania i zaniechania opisane w stanie faktycznym sprawy są bezprawne i czy naruszają zbiorowe interesy konsumentów.

O bezprawności w rozumieniu powołanego przepisu możemy mówić, gdy zachowanie przedsiębiorcy – czyli jego działanie jak również zaniechanie – jest sprzeczne z powszechnie obowiązującym porządkiem prawnym, a więc zarówno z normami prawnymi, jak również z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. Bezprawność jest przy tym obiektywnym czynnikiem, a więc niezależna jest od winy i jej stopnia, jak również bez znaczenia jest świadomość istnienia naruszeń. Bezprawność jest także niezależna od wystąpienia szkody.

Bezprawne praktyki muszą być ponadto wymierzone w zbiorowe interesy konsumentów, czyli odnosić się do obecnych, przyszłych i potencjalnych konsumentów, a więc naruszać prawa nieograniczonej bliżej nieokreślonej liczby konsumentów. Interes, który jest chroniony owym przepisem, to interes prawny rozumiany jako określone potrzeby konsumenta, które zostały uznane przez ustawodawcę za godne ochrony (tak SN w uzasadnieniu uchwały z 13 lipca 2006r III SZP 3/06, OSNP 2007, nr 1-2, poz.35).

Oceny czy w danej sytuacji mamy do czynienia z bezprawnym naruszeniem interesu konsumentów dokonujemy na podstawie analizy między innymi regulacji określonych aktów prawnych, które swym działaniem naruszył przedsiębiorca.

W zaskarżonej w niniejszym postępowaniu decyzji Prezes UOKiK wskazał na szereg działań i zaniechań powoda (...) S.A. z siedzibą w K., które – w jego ocenie – stanowiły praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów. Prezes dokonał ich podziału na trzy odrębne grupy, a jako kryterium podziału przyjął sposób bezprawnych działań przedsiębiorcy.

Przechodząc do oceny poszczególnych praktyk to zdaniem Sądu Prezes Urzędu prawidłowo ustalił, że praktyka powoda, określona w punkcie I.1.A sentencji decyzji, polegająca na stosowaniu w kontaktach z konsumentami postanowień wzorca umownego – Regulaminu o treści wskazanej w powyższym punkcie oraz opisane w pkt I.1.B decyzji, zachowanie powoda, polegające na niezamieszczeniu w Regulaminie księgarni internetowej [www.\(...\).pl](http://www.(...).pl) warunków świadczeń usług elektronicznych - narusza zbiorowe interesy konsumentów, ponieważ stanowi naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 2 u.o.k.i.k.

Art. 7 ust. 3 zd. 1 i 2 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny stanowi, iż w razie odstąpienia od umowy umowa jest uważana za niezawartą, a konsument jest zwolniony z wszelkich zobowiązań; to, co strony świadczyły, ulega zwrotowi w stanie niezmienionym, chyba że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu. Niniejszy przepis stanowi implementację art. 6 ust. 2 zd. 2 i 3 Dyrektywy 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 maja 1997 r. w sprawie ochrony konsumentów w przypadku umów zawieranych na odległość (Dz. Urz. WE L 144 z 4 czerwca 1997 r.), na mocy którego w przypadku gdy konsument wykonuje swoje prawo odstąpienia od umowy, dostawca jest zobowiązany do zwrotu wpłaconych kwot bez dodatkowych kosztów; konsument nie może ponosić z tytułu wykonywania swojego prawa odstąpienia od umowy żadnych opłat poza bezpośrednimi kosztami zwrotu towarów. Zgodnie z art. 288 akapit trzeci Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej dyrektywa wiąże każde Państwo Członkowskie, do którego jest kierowana, w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawia jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków. Dlatego sąd stosując wykładnię prawa krajowego zgodną z dyrektywą przychyliła się do stanowiska Prezesa Urzędu i za niezgodne z prawem uznaje zastrzeżenie potrącania przez przedsiębiorcę – w przypadku, gdy konsument skorzysta z prawa do odstąpienia od umowy zawartej na odległość – kosztów przesyłki towaru do konsumenta w związku z dokonywanymi wzajemnymi rozliczeniami świadczeń. Powódka informując konsumentów, że w przypadku skorzystania przez nich z prawa do odstąpienia od umowy, nie otrzymają kosztów przesyłki do nich towaru naruszyła bezwzględnie obowiązującą normę wyrażoną w art. 7 ust. 3 zd. 1 i 2 w zw. z art. 17 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny. Jest więc jej działanie w tym zakresie bezprawne.

Przechodząc do kolejnego zarzutu postawionego spółce, należy wskazać, że regulamin świadczenia usług droga elektroniczną, zgodnie z art. 8 ust. 3 pkt 2 lit. a ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną, winien określać w szczególności warunki świadczenia usług drogą elektroniczną, w tym wymagania techniczne niezbędne do współpracy z systemem teleinformatycznym, którym posługuje się usługodawca. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego w Regulaminie księgarni internetowej [www.\(...\).pl](http://www.(...).pl) nie znalazły się takie unormowania a tym samym powódka naruszyła obowiązek wynikający z powyższego przepisu.

W powyższych dwóch analizowanych praktykach wyczerpane więc zostały znamiona bezprawności i naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

Sąd podziela także ocenę praktyki powoda dokonaną przez Prezesa UOKiK w punkcie I.2 zaskarżonej decyzji, która dotyczy naruszenia zbiorowych interesów konsumentów poprzez stosowanie nieuczciwych praktyk rynkowych określonych w art. 24 ust. 2 pkt 3 u.o.k.i.k.

Zgodnie z art. 3 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, zakazane jest stosowanie nieuczciwych praktyk rynkowych. Art. 4 ust. 1 powyższej ustawy stanowi, że stosowana przez przedsiębiorcę praktyka rynkowa jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Przedmiotowy przepis stanowi klauzulę generalną, która podlega stosownej konkretyzacji w przypadku zaistnienia okoliczności potwierdzających wystąpienie danej praktyki. Jednocześnie, ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym dokonuje podziału praktyk rynkowych na wprowadzające w błąd oraz agresywne praktyki rynkowe (art. 4 ust. 2). Praktyki rynkowe wprowadzające w błąd mogą przybrać postać czynną i bierną, tj. polegać na działaniu (art. 5) lub zaniechaniu (art. 6) wprowadzającym w błąd. Aby wykazać, że dany przedsiębiorca stosuje

takie praktyki, należy odnieść się zarówno do definicji praktyki wprowadzającej w błąd (art. 5 ust. 1), jak i do ogólnej definicji nieuczciwej praktyki rynkowej z art. 4 ust. 1 przywołanej ustawy.

Definicja praktyki rynkowej zamieszczona jest w art. 2 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, zgodnie z którym „Ileż w ustawie jest mowa o (...) praktykach rynkowych - rozumie się przez to działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy, sposób postępowania, oświadczenie lub informację handlową, w szczególności reklamę i marketing, bezpośrednio związane z promocją lub nabyciem produktu przez konsumenta." W zakresie pojęcia praktyki rynkowej mieści się zatem każdy czyn przedsiębiorcy (działanie jak i zaniechanie) oraz każda forma działania przedsiębiorcy (sposób postępowania, oświadczenie lub komunikat handlowy, w tym reklama i marketing). Wskazane formy mogą być kwalifikowane jako praktyki rynkowe, wtedy tylko, gdy są bezpośrednio związane z promocją lub nabyciem produktu przez konsumenta, to jest, gdy mogą oddziaływać na decyzje ekonomiczne konsumentów. Tym samym, stworzenie regulaminu oraz stosowanie go w umowach sprzedaży zawieranych z konsumentami może zostać uznane za praktykę rynkową w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy „Praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Wprowadzającym w błąd działaniem może być w myśl art. 5 ust 2 pkt 1 ustawy rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji, które z kolei mogą dotyczyć obowiązków przedsiębiorcy związanych z produktem, w tym usług serwisowych i procedury reklamacyjnej, dostawy, niezbędnych usług i części (art. 5 ust 3 pkt 3) ale także praw konsumenta, w szczególności prawa do naprawy lub wymiany produktu na nowy albo prawa do obniżenia ceny lub do odstąpienia od umowy (art. 5 ust 3 pkt 4). Chodzi w komentowanym przepisie o takie działanie przedsiębiorcy, które może wywołać u przeciętnego konsumenta mylne przekonanie o rzeczywistym stanie rzeczy i które zniekształca jego proces decyzyjny w odniesieniu do transakcji z przedsiębiorcą, który inaczej by się kształtował, gdyby nie nieuczciwe działania przedsiębiorcy. Chodzi tu o podawanie nieprawdziwych lub mylących informacji przez przedsiębiorcę dotyczących transakcji, towaru czy trybu reklamacji itp.

W odniesieniu do postanowienia umownego określonego w punkcie I.2.A i I.2.B decyzji należy wskazać, że zgodnie z częściowo przywoływaną już treścią art. 7 ust. 3 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, w razie odstąpienia od umowy zwrot tego co strony świadczyły powinien nastąpić niezwłocznie, nie później niż w terminie czternastu dni – a nie dni dziesięciu jak to powódka określiła w Regulaminie – w stanie niezmiennym, chyba że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu. Na mocy art. 17 jest to przepis bezwzględnie obowiązujący. Ustawodawca w art. 10 ust. 1 tej ustawy określił termin dziesięciodniowy, w którym konsument może odstąpić od umowy. Zwrot towaru następujący na skutek odstąpienia jest odmienną instytucją, w sposób wyraźny rozróżnioną w ustawie, od samego odstąpienia od umowy i jest konsekwencją tego odstąpienia i następuje w sekwencji czasowej po odstąpieniu od umowy a nie równocześnie z nim. W oparciu o stosowane przez powoda postanowienie konsument może być przekonany o konieczności zwrotu towaru w ciągu 10 dni od daty jego otrzymania, a nie niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni od daty odstąpienia od umowy. W istocie z treści stosowanego przez powoda postanowienia regulaminu wynika, że przedsiębiorca ogranicza prawo konsumenta wynikające z ustawy poprzez narzucenie mu obowiązku zwrotu zakupionego towaru wraz z odstąpieniem od umowy w terminie 10 dni, gdy tymczasem ustawodawca nie uzależnił prawa odstąpienia od umowy od równoczesnego zwrotu towaru.

Podobnie ustawodawca nie uzależnił możliwości odstąpienia od umowy od braku używania zamówionego towaru. Zgodnie z treścią powołanego przepisu zwracana rzecz ma być zasadniczo w stanie niezmiennym, ale dopuszczalna jest jednak zmiana o ile była konieczna w granicach zwykłego zarządu. Zdaniem Sądu zwykły zarząd rzeczą niewątpliwie zakłada rozpakowanie zakupionego przedmiotu celem zapoznania się z jego zawartością lub w inny sposób sprawdzenia jego użyteczności, także wówczas gdy wymaga to jego uruchomienia przy użyciu zasilania (w odniesieniu do rzeczy zasilanych prądem) czy przymierzenia czy też prześledzenia zawartości (jeśli odnosi się to np. do książek). Usunięcie oryginalnego opakowania jest gwarancją zapoznania się z towarem i na podstawie oceny zawartości opakowania (nabytej rzeczy) podjęcia decyzji o ewentualnym odstąpieniu od umowy. Konsument ma

prawo wykonać takie czynności, aby sprawdzić cechy i właściwości towaru których nie miał okazji sprawdzić przy zakupie w sposób tradycyjny („namacalny”) . Bez możliwości rozpakowania towaru iluzoryczne byłoby prawo do odstąpienia od umowy zawartej na odległość, które zakłada zmianę decyzji przez konsumenta po zapoznaniu się z przymiotami rzeczy, których nie mógł ocenić ze względu na formę zawarcia umowy przed zawarciem umowy sprzedaży. Ponadto Sąd zgadza się z Prezesem Urzędu, że rozpakowanie nie powoduje zmiany stanu takiej rzecz i po ponownym zapakowaniu towar nadaje się do dalszej sprzedaży, chociaż niewątpliwie towar może być uznany za używany i nie jest zapakowany w oryginalne opakowanie. Także w tym punkcie należy uznać, że konsument został wprowadzony w błąd, gdyż może błędnie i niezgodnie z treścią przepisów uznać, że jeśli dostarczoną rzecz rozpakował lub w jakikolwiek inny sposób użytkował, to przedsiębiorca może odmówić prawa odstąpienia od umowy, co jest niezgodne z jego ustawowymi uprawnieniami konsumenta.

Powódka także wprowadzając w błąd konsumenta ustaliła w regulaminie, że zwrot nie jest możliwy w przypadku uszkodzenia rzeczy. W opinii Sądu w pewnych okolicznościach jest możliwe, aby zwrócony towar nie był całkowicie sprawny lub był wręcz uszkodzony, gdyż w sytuacji gdy towar nie został dostarczony jako sprawny lub nieuszkodzony to konsument może odstąpić od umowy w oparciu o przepis art. 7 ustawy o ochronie praw konsumentów i zwrócić towar w takim stanie w jakim go otrzymał, ale również wówczas gdy przy wykonywaniu czynności zwykłego zarządu towar uległ uszkodzeniu (np. nastąpiło zwarcie podczas prawidłowej instalacji baterii, czy gdy opakowanie było niewłaściwie sklezione z rzeczą i przy rozpakowywaniu rzecz uległa uszkodzeniu). Wówczas więc gdy konsument nie ponosi winy za uszkodzenie ma prawo do zwrotu towaru uszkodzonego lub niesprawnego technicznie w ramach odstąpienia od umowy. Zatem nie zawsze uszkodzenie rzeczy wyklucza prawa odstąpienia od umowy zawartej na odległość.

Reasumując, skoro obowiązujące przepisy prawa nie nakładają na konsumentów bezwzględnego obowiązku zachowania towaru w stanie nienaruszonym i nie uzależniają od tego prawa do odstąpienia od umowy zawartej na odległość, to przyjęcie przez przedsiębiorcę takich warunków w regulaminie sprzedaży jest działaniem bezprawnym. Tym samym Sąd przychylił się do stanowiska Prezesa UOKiK, że sformułowane przez odwołującego ograniczenie prawa do odstąpienia od umowy do sytuacji, w których zwrot jest możliwy tylko wtedy gdy towar był nieużywany, nie został uszkodzony i jest zapakowane w oryginalne opakowania, uznać należy za sprzeczne z art. 7 ust. 2 u.o.n.p.k, a jego stosowanie stanowi działanie bezprawne i godzące w zbiorowe interesy konsumentów zgodnie z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Powyższe postanowienia regulaminowe przedsiębiorcy spełniają przesłanki nieuczciwej praktyki rynkowej, o której mowa w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, gdyż mogły niewątpliwie oddziaływać na decyzje konsumentów związane ze skorzystaniem z prawa do odstąpienia od umowy zawartej na odległość.

Do podobnych wniosków prowadzi analiza treści regulaminu opisanego w punkcie I.2.C decyzji, gdyż narusza on normę art. 7 ust. 1 w zw. z art. 10 ust. 1 w zw. z art. 17 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny.

Ustawa o ochronie praw konsumentów odnosi się do sposobu w jaki konsument zawarł umowę i przyznaje szczególną ochronę konsumentom, którzy dokonali tego na odległość, nie uzależniając tej ochrony od sposobu wykonania takiej umowy. Pojęcie umowy zawieranej na odległość wyjaśnia art. 6 omawianej ustawy i opiera się na czterech przesłankach, których łączne spełnienie powoduje, iż zobowiązanie podlega reżimowi tej ustawy. Stronami umowy muszą być przedsiębiorca i konsument, umowa zawierana musi być bez ich jednoczesnej obecności, przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, a przedsiębiorstwo powinno być zorganizowane w taki sposób, aby możliwym było zawieranie w taki sposób umów. Niewątpliwie nawet jeśli konsument zdecyduje się na odbiór osobisty, faktycznym momentem zawarcia umowy kupna-sprzedaży jest moment potwierdzenia przez obsługę sklepu przyjęcia zamówienia do realizacji, dlatego transakcja taka jest wiążącą umową zawartą na odległość i w konsekwencji dotyczy jej rygor art. 7 ust. 1 ustawy o ochronie praw konsumentów, który wiąże przyznanie prawa do odstąpienia od zawartej umowy w terminie dziesięciu dni od formy zawarcia umowy (na odległość) i daty wydania rzeczy, a nie od sposobu odbioru zakupionego towaru czy od wybranej formy płatności.

W związku z powyższym, Sąd podziela stanowisko Prezesa UOKiK, że bezprawne zachowanie Przedsiębiorcy godziło w zbiorowe interesy konsumentów, gdyż postanowienie to powodowało pogorszenie sytuacji konsumentów, którzy pozbawieni zostali prawa do odstąpienia od umowy zawartej na odległość w sytuacji odbioru osobistego towaru.

Przedstawione wyżej porównanie normy prawa powszechnie obowiązującego i analizowanego punktu Regulaminu także i w tym przypadku pozwala Sądowi twierdzić, że poczynione przez powoda w Regulaminie zastrzeżenie spełnia przesłanki nieuczciwej praktyki rynkowej, o której mowa w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym i wobec tego pozostaje bezprawne.

Zdaniem sądu za nieuczciwą praktykę rynkową należy również uznać uregulowanie określone w punkcie I.2.D, które narusza art. 4 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 3 oraz w zw. z art. 11 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie kodeksu cywilnego. Stosownie do treści art. 4 ust 1 sprzedawca odpowiada wobec kupującego, jeżeli towar konsumpcyjny w chwili jego wydania jest niezgodny z umową.

Zakres powyższego unormowania należy uznać za szerszy niż wymienione przez powódkę produkty uszkodzone lub posiadające defekty techniczne. Towary nie muszą mieć fizycznych uszkodzeń albo innych defektów, by być niezgodnymi z umową. Tego typu niezgodność występuje w każdej sytuacji, w której zamówiony artykuł różni się od zaprezentowanego na stronie internetowej i odnosi się także do produktów mających np. wady prawne oraz będących innymi niż zamówione przez konsumenta. Treść regulaminu nie wyłącza zastosowania powyższych bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa powszechnego, ale tego typu zachowanie wprowadza konsumentów w błąd w zakresie obowiązków przedsiębiorcy związanych z procedurą reklamacyjną. Konsument, który zastosuje się do kwestionowanego zapisu, może nie podjąć próby reklamacji, ponieważ zakupiony towar nie będzie posiadał wad fizycznych, a pozostanie w inny sposób niezgodny z umową.

Dlatego kwestionowana klauzula spełnia przesłanki nieuczciwej praktyki rynkowej, o której mowa w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, bowiem wprowadza w błąd w zakresie możliwości złożenia przez konsumenta roszczenia o doprowadzenie zakupionego towaru do stanu zgodności z umową i dlatego jest bezprawna.

Także postanowienie określone w punkcie I.2.E decyzji, należy uznać za bezprawne gdyż narusza ono art. 10 ust. 1 w zw. z art. 9 ust. 1 oraz w zw. z art. 11 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie kodeksu cywilnego.

Na mocy powyższej wskazanych przepisów sprzedawca odpowiada za niezgodność towaru konsumpcyjnego z umową jedynie w przypadku jej stwierdzenia przed upływem dwóch lat od wydania tego towaru kupującemu; termin ten biegnie na nowo w razie wymiany towaru. Kupujący traci uprawnienia związane z niezgodnością towaru konsumpcyjnego z umową, jeżeli przed upływem dwóch miesięcy od jej stwierdzenia nie zawiadomi o tym sprzedawcy. Możliwa jest w świetle tych uregulowań sytuacja, w której konsument będzie mógł zgłosić reklamację po upływie dwóch lat, bo o ile stwierdzi niezgodność zakupionego artykułu z umową tuż przed upływem dwóch lat, to na zgłoszenie niezgodności przedsiębiorcy ma dwa miesiące, a więc łączny czas będzie dłuższy niż dwa lata. Oznacza to w praktyce, że konsument musi zgłosić niezgodność produktu najpóźniej przed upływem dwudziestu sześciu miesięcy od jego wydania. Jeszcze dłuższy termin może obowiązywać w sytuacji, gdy towar już raz podlegał wymianie.

Ponadto należy także przytoczyć art. 10 ust. 4 powyższej ustawy, który stanowi, że upływ powyższych terminów nie wyłącza wykonania uprawnień wynikających z niezgodności towaru konsumpcyjnego z umową, jeżeli sprzedawca w chwili zawarcia umowy wiedział o niezgodności i nie zwrócił na to uwagi kupującemu. Także w stanie faktycznym,, który wyczerpuje powyższe znamiona konsumentowi może przysługiwać dłuższy niż dwuletni termin do żądania doprowadzenia towaru do zgodności z umową.

Podsumowując, zastosowane w regulaminie sformułowanie, sprzeczne z przepisami bezwzględnie obowiązującymi, wprowadza konsumenta w błąd w zakresie terminu zgłoszenia niezgodności zakupionego produktu z umową, w efekcie

czego konsument może nie zgłosić przedsiębiorcy roszczenia, do którego jest uprawniony na mocy ustawy. Klauzula ta spełnia przesłanki nieuczciwej praktyki rynkowej, o której mowa w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 pkt. 3 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym i pozostaje bezprawna.

Sąd zgadza się także z oceną Prezesa UOKiK dokonaną w punkcie I.2.F decyzji, że praktyka tam opisana jest niezgodna z unormowaniem art. 8 ust. 3 w zw. z art. 11 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie kodeksu cywilnego w zakresie, w którym wydłuża termin na rozpatrzenie przez przedsiębiorcę roszczeń konsumentów dotyczących przywrócenia przedmiotu zakupu do stanu zgodności z umową.

Powyższy bezwzględnie obowiązujący przepis stanowi, że jeżeli sprzedawca, który otrzymał od kupującego żądanie doprowadzenia towaru do stanu zgodnego z umową, nie ustosunkował się do tego żądania w terminie 14 dni, uważa się, że uznał je za uzasadnione. Przy czym ustawa nie definiuje terminu 14 dni jako dni roboczych a więc do obliczenia terminu należy stosować zasady ogólne określone w kodeksie cywilnym, czyli że termin oznaczony w dniach kończy się z upływem ostatniego dnia (art. 111 § 1 k.c.). Przedsiębiorca nie może wydłużać wskazanego terminu, ani wpływać na sposób jego obliczania, gdyż przepis ma charakter bezwzględnie obowiązujący. Jego przekroczenia prowadzi do skutku w postaci uznania roszczenia konsumenta za uzasadnione, dlatego jego wydłużenie należy uznać za działanie na niekorzyść kupującego. W efekcie uzyskanie przez konsumenta negatywnej odpowiedzi przedsiębiorcy po upływie czternastu dni, ale przed upływem czternastu dni roboczych, może wprowadzić go w błąd co do bezprawności odmowy reklamacji.

Dlatego przedstawione wyżej porównanie normy prawa powszechnie obowiązującego i analizowanego punktu Regulaminu także i w tym przypadku pozwala Sądowi uznać, że regulaminowe zastrzeżenie spełnia przesłanki nieuczciwej praktyki rynkowej, o której mowa w art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym i jest bezprawne.

Jako jedno z bezprawnych działań przedsiębiorcy jakie ustawodawca wprost wskazał w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów jest działanie polegające na stosowaniu postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone i wpisanych do rejestru prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (art. 24 ust. 2 pkt 1). Wobec tego, wykazanie, że przedsiębiorca wprowadził do obrotu wzorzec umowny zawierający postanowienia o treści już wpisanej do rejestru klauzul abuzywnych stanowi wystarczającą przesłankę do stwierdzenia bezprawności działania tego przedsiębiorcy. W sprawie niniejszej dodatkowym argumentem jest fakt, że także przeciwko powodowi zapadły wyroki (...) w odniesieniu do stosowania tych samych klauzul, co opisane w pkt I.3 A i B zamieszczonych w tym samym Regulamin Księgarni (...).pl" i stały się podstawą wpisu w rejestrze.

Sąd podziela stanowisko Prezesa Urzędu, że klauzula o treści wskazanej w punkcie I.3.A zaskarżonej decyzji jest zbieżna z postanowieniem wpisanym do rejestru pod pozycją 2484 o treści „Sklep nie ponosi odpowiedzialności za nieterminowe dostarczanie przesyłek przez Poczte Polską oraz firmy kurierskie”.

Mając powyższe na uwadze Sąd zgadza się z będącym podstawą zamieszczenia powyższej klauzuli w Rejestrze wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 1 kwietnia 2011 r., sygn. akt XVII AmC 751/10. Jego tezę stanowi kontastacja, że niedopuszczalne, jako sprzeczne z art. 474 k.c., jest wyłączenie odpowiedzialności przedsiębiorcy wobec konsumentów z tytułu działania lub zaniechania osób, przy pomocy których wykonuje zobowiązanie lub którym jego wykonanie powierza. Treść art. 474 k.c. wprost nakłada na dłużnika odpowiedzialność jak za własne za działanie lub zaniechanie osób, z których pomocą zobowiązanie wykonywa, lub którym wykonanie powierza.

Sąd zważył, iż także stosowany przez powoda zapis o treści wskazanej w punkcie I.3.B decyzji jest tożsamy z postanowieniami wpisanymi do rejestru między innymi pod pozycją 2902 o treści „Wszelkie spory związane z wykonywaniem umowy rozstrzygają sądy powszechne właściwości miejscowej określonej według siedziby Spółki” (Wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 30 czerwca 2010 r., sygn. akt: XVII AmC 14/10) oraz pod pozycją 2242 w brzmieniu „Wszystkie spory, mogące wynikać z tytułu umowy sprzedaży zawartej w sklepie

internetowym będą rozstrzygane przez Sąd właściwy dla siedziby (...) S.A.” (Wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 8 grudnia 2010 r., sygn. akt: XVII AmC 545/09).

Wskazane postanowienie wypełnia również znamiona klauzuli określonej w art. 385³ pkt 23 k.c., która stanowi, że w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonym postanowieniem umownym jest takie, które narzuca rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy. Postanowienie regulaminowe kształtuje sytuację na niekorzyść konsumenta, ponieważ zgodnie z ogólnymi przepisami z art. 27 i art. 30 k.p.c. sądem właściwym jest sąd miejsca zamieszkania albo siedziby pozwanego. Nie można określić z góry, która strona w ewentualnym sporze przedsiębiorcy i konsumenta będzie pozwanym, a która powodem.

Reasumując należy stwierdzić, że w obu przypadkach została spełniona przesłanka bezprawności działania pozwanej spółki, polegającego na stosowaniu w obrocie konsumenckim postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Wszystkie wskazane wyżej bezprawne praktyki powoda wymierzone były w zbiorowe interesy konsumentów. Towary sprzedawane przez (...) S.A. z siedzibą w K. nie są skierowane do określonej, zamkniętej grupy konsumentów, tylko do nieokreślonej, potencjalnie nieograniczonej grupy konsumentów. Każdy konsument ma możliwość skorzystania z usług świadczonych przez powoda i każdy mógł zostać dotknięty negatywnymi następstwami stosowanej przez powoda praktyki. Używany przez powoda regulamin zawierający bezprawne postanowienia, jak również nie zawierający informacji wymaganych przepisami prawa był wykorzystywany do nawiązywania stosunków prawnych z klientami, zainteresowanymi usługami świadczonymi przez powoda. Stroną umów mogli być dotychczasowi klienci przedsiębiorcy jak również nieograniczona liczba potencjalnych nowych klientów.

Wobec powyższego należy uznać, że w rozpatrywanym przypadku w odniesieniu do każdej z opisanych w decyzji praktyk powódki zachodzą wszystkie niezbędne przesłanki dla stwierdzenia stosowania przez powoda praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Za adekwatną do wagi dokonanych przez powoda naruszeń zbiorowych interesów konsumentów Sąd uznał także wymierzoną przez Prezesa UOKiK powodowi karę pieniężną w łącznej wysokości 452.644,00 zł. Orzeczenie o karze pieniężnej nałożonej na powoda znajduje uzasadnienie w przepisach prawa a jej wysokość jest adekwatna do stopnia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

W ocenie Sądu nie znajduje podstaw zarzut powoda nieistnienia podstaw do jej nałożenia. Kara została określona przy uwzględnieniu dyrektyw jej wymierzania wynikających z art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zgodnie z którym przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy. W myśl art. 106 ust 1 pkt 4 tej ustawy karę można nałożyć na przedsiębiorcę w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Stosowanie natomiast do treści art. 4 pkt. 15 ustawy poprzez przychód rozumie się przychód uzyskany w roku podatkowym poprzedzającym dzień wszczęcia postępowania, w rozumieniu obowiązujących przedsiębiorcę przepisów o podatku dochodowym.

Prezes UOKiK wymierzając karę pieniężną rozpatrywał odrębnie każdą z trzech stosowanych przez powoda praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Podstawą obliczenia wysokości kary, w każdym przypadku, był ustalony w toku postępowania administracyjnego dochód powoda osiągnięty w 2011 r. Miarkując wysokość kary Prezes Urzędu prawidłowo wziął pod uwagę okoliczności obciążające takie jak: ogólnopolski zasięg naruszenia i długotrwałość stosowania praktyk oraz łagodzące tj. zaniechanie stosowania przez powoda praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz fakt, iż przychód z kanału dystrybucji za pomocą sieci Internet, w którym jedynie mogło dojść do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, wynosi jedynie(...) ogólnego przychodu osiągniętego przez powódkę w 2011 r.

Prezes Urzędu w sposób należyty uzasadnił dlaczego skorzystał z uprawnienia do nałożenia kary. W sprawie niewystąpiły okoliczności pozwalające na odstąpienie od wymierzenia kary.

Zarzut powódki, że całkowicie i dobrowolnie zaniechała stosowania postanowień Regulaminu jeszcze przed zakończeniem postępowania został uwzględniony przez Prezesa jako okoliczność łagodząca prowadząca do obniżenia wysokości kary. Jak słusznie podkreśla pozwany zaniechanie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów nie może stanowić podstawy do odstąpienia od wymierzenia kary.

Za taką podstawę nie można również uznać powołanego przez stronę powodową niewielkiego fragmentu ogółu przychodów uzyskanego z internetowej sprzedaży. Ustawodawca nie uzależnia wysokości nałożonej kary od przychodu osiągniętego z działalności, której wskazana w decyzji praktyka dotyczy. Przesłanka ta została jednak wzięta pod uwagę przy obliczaniu wysokości kary przez Prezesa i wpłynęła na dalsze obniżenie jej ostatecznej wysokości.

Nie znajduje uznania sądu także argument braku uprzedniego naruszania przez przedsiębiorcę przepisów ustawy. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego Regulamin zawierający zastrzeżone klauzule obowiązywał od 28 maja 2010 r. do 2 października 2012 r. Tak długie stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów nie może świadczyć na korzyść strony powodowej, która podniosła zarzut braku uprzedniego naruszania przez siebie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Bo chociaż istotnie przeciwko powodowi nie zapadło wcześniej orzeczenie stwierdzające naruszenie zbiorowych interesów konsumentów to jednak praktyki te stosował przez dość długi okres czasu.

Nie sposób zgodzić się również z określeniem przedmiotowej sprawy jako precedensowej. Zarzuty przedstawione w decyzji Prezesa Urzędu opierają się na niezgodności Regulaminu z przepisami ustaw funkcjonujących w obrocie prawnym od wielu lat. Przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów toczył się już szereg spraw, w których występowały naruszenia tożsame do tych, które pojawiły się w przedmiotowym postępowaniu. W sposób szczególny dotyczy to niezgodności z przepisami powszechnie obowiązującymi przepisów w zakresie uprawnień konsumenta w związku ze sprzedażą dokonywaną na odległość czy też szczególnych warunków sprzedaży konsumenckiej, które funkcjonują w obrocie prawnym od wielu już lat a ich interpretacja jest jednoznaczna i nie budziła większych wątpliwości w orzecznictwie i sporów w doktrynie prawa. Warto zauważyć, że strona powodowa nie starała się wykazać w niniejszej sprawie na czym miałyby polegać precedensowy charakter niniejszej sprawy.

W tych okolicznościach nałożenie kar odpowiednio na poziomie (...) przychodu osiągniętego przez spółkę w 2011 r. za pierwszą praktykę, (...)za drugą i (...) za trzecią było adekwatne do stwierdzonych naruszeń. Zdaniem Sądu kara w łącznej wysokości 452.644,00 zł spełni swoją funkcję prewencyjną – jest wyraźnym ostrzeżeniem na przyszłość dla powoda i innych podmiotów, zapobiegającym powtarzaniu nagannych zachowań, oraz represyjną – stanowi dolegliwość dla przedsiębiorcy, nie niosąc ze sobą jednocześnie ryzyka wyeliminowania go z obrotu gospodarczego (wyrok SOKiK z dn. 26.07.2007 r. sygn. akt: XVII AmE 40/07). Tak ustalona kara jest zdaniem Sądu odpowiednia do stwierdzonych naruszeń oraz daje podstawy, by sądzić, że powód nie będzie w przyszłości dopuszczać się naruszeń interesów konsumentów. Jest to przy tym kara znajdująca się w dolnych granicach ustawowego zagrożenia, bowiem uwzględnia okoliczności świadczące na korzyść powoda.

Z uwagi na powyższe, Sąd orzekł o oddaleniu odwołania powoda na podstawie art. 479^{31a} § 1 kpc.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o art. 108 § 1 k.p.c., obciążając nimi w całości powoda stosownie do wyniku sporu na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Na podstawie art. 98 § 3 w zw. z art. 99 k.p.c. do kosztów tych zaliczono koszty zastępstwa procesowego w wysokości 360 zł określonej w § 18 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez skarb państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tj. Dz.U. z 2013 r. poz. 461).

SSO Małgorzata Perdion-Kalicka